

สถานการณ์สินค้าอาหารฮาลาล

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เปิดเผยว่า สนค. ได้ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์สินค้าอาหารฮาลาล ซึ่งเป็นการศึกษาตามนโยบาย “อาหารไทย อาหารโลก” ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) พบว่า ปัจจุบันตลาดอาหารฮาลาล (Halal Food) กำลังได้รับความสนใจอย่างมาก เนื่องจากประชากรในกลุ่มประเทศมุสลิมมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง และมีศักยภาพทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันไทยมีการผลิตอาหารฮาลาลเพื่อจำหน่ายแก่มุสลิมในประเทศ และส่งออกไปในต่างประเทศ โดยไทยมีจุดแข็งด้านคุณภาพวัตถุดิบ อีกทั้งอุตสาหกรรมอาหารของไทยยังมีความเข้มแข็ง มีชื่อเสียงที่ดีในตลาดโลก ทั้งในด้านมาตรฐาน คุณภาพ และรสชาติอาหารไทย

ข้อมูลสถิติประชากรโลกของ Pew Research Center พบว่า ปี 2565 มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม 1.9 พันล้านคน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.54 ของประชากรโลก ประเทศที่มีประชากรชาวมุสลิมมากที่สุด คือ อินโดนีเซีย 229 ล้านคน รองลงมา ได้แก่ ปากีสถาน 200 ล้านคน อินเดีย 195 ล้านคน บังกลาเทศ 154 ล้านคน และไนจีเรีย 99 ล้านคน สำหรับไทย ปี 2561 (ข้อมูลล่าสุดจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ) มีจำนวนผู้นับถือศาสนาอิสลาม รวม 3,639,232 คน คิดเป็นประมาณร้อยละ 5.4 ของประชากรทั้งประเทศ เป็นศาสนาที่มีจำนวนผู้นับถือมากเป็นอันดับ 2 รองจากศาสนาพุทธ แสดงให้เห็นว่าตลาดผู้บริโภคชาวมุสลิม ถือเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ อีกทั้งผู้บริโภคชาวมุสลิมมีแนวโน้มการใช้จ่ายขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากไม่ได้มีการระบุพิกัดศุลกากรของสินค้าอาหารฮาลาลโดยเฉพาะ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ สนค. ใช้ข้อมูลการส่งออกสินค้ากลุ่มอาหารที่ส่งออกไปยังกลุ่มประเทศองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation-OIC)¹ จำนวน 57 ประเทศ ซึ่งพบว่า ปี 2564 ไทยมีมูลค่าการส่งออกอาหารฮาลาล รวม 4,188.37 ล้านเหรียญสหรัฐ (มีสัดส่วนร้อยละ 12.13 ของมูลค่าการส่งออกอาหารทั้งหมดของไทย) ขยายตัวจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ 4.12 ส่วนปี 2565 ช่วง 9 เดือนแรก (มกราคม-กันยายน) มีมูลค่าการส่งออก 4,681.23 ขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 64.65 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา

สำหรับประเภทสินค้าอาหารฮาลาลที่ไทยส่งออกไปยังกลุ่มประเทศ OIC ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรกของปี 2564 ได้แก่ (1) ธัญพืช มูลค่าการส่งออก 1,063.40 ล้านเหรียญสหรัฐ (2) ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ปลา สัตว์น้ำ 619.36 ล้านเหรียญสหรัฐ (3) น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล 522.53 ล้านเหรียญสหรัฐ (4) ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกพาย 330.17 ล้านเหรียญสหรัฐ และ (5) ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ 260.05 ล้านเหรียญสหรัฐ

ส่วนตลาดส่งออกอาหารฮาลาลของไทย (เฉพาะกลุ่มประเทศ OIC) ที่มีมูลค่าส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรกของปี 2564 ได้แก่ (1) มาเลเซีย มูลค่าส่งออก 1,193.57 ล้านเหรียญสหรัฐ (2) อินโดนีเซีย 885.77 ล้านเหรียญสหรัฐ (3) สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ 228.64 ล้านเหรียญสหรัฐ (4) อียิปต์ 225.18 ล้านเหรียญสหรัฐ และ (5) เยเมน 165.00 ล้านเหรียญสหรัฐ

¹ กลุ่มประเทศองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation: OIC) มีจำนวน 57 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศในทวีปเอเชีย ได้แก่ อัฟกานิสถาน อาเซอร์ไบจาน บาห์เรน บังกลาเทศ บรูไน กатар อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก จอร์แดน คาซัคสถาน คูเวต คีร์กีซสถาน เลบานอน มาเลเซีย มัลดีฟส์ โอมาน ปากีสถาน ปาเลสไตน์ ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย ทาจิกิสถาน ตุรกี เติร์กเมนิสถาน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ อุซเบกิสถาน และเยเมน ประเทศในทวีปแอฟริกา ได้แก่ แอลจีเรีย เบนิน บูร์กินาฟาโซ แคเมอรูน ชาด คอโมโรส โทดนีวีร์ จิบูตี อียิปต์ กาบอง แกมเบีย กินี กินีบิสเซา ลิเบีย มาลี มอริเตเนีย โมร็อกโก ไนจีเรีย ไนเจอร์ ไนจีเรีย เซเนกัล เซียร์ราลีโอน ซิมบับเว ซูดาน ซูดานใต้ ตูนิเซีย และยูกันดา ประเทศในทวีปอเมริกาใต้ ได้แก่ กายอานา และซูรินาม ประเทศในทวีปยุโรป ได้แก่ แอลเบเนีย

นอกจากการส่งเสริมการส่งออกสินค้าอาหารฮาลาลไปยังตลาดต่างประเทศแล้ว ตลาดอาหารฮาลาลในประเทศก็เป็นอีกตลาดหนึ่งที่มีความน่าสนใจ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศชาวมุสลิม ดัชนีการท่องเที่ยวมุสลิมทั่วโลก (Global Muslim Travel Index: GMTI) ปี 2022² จัดทำโดย Mastercard-CrescentRating รายงานว่า ไทยอยู่ในอันดับที่ 3 ของจุดหมายปลายทางยอดนิยมสำหรับชาวมุสลิม เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่มุสลิม (Non-OIC) รองจากสิงคโปร์ และไต้หวัน ซึ่งอันดับสูงขึ้นจากปี 2021 ที่อยู่ในอันดับที่ 4

นอกจากนี้ สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รายงานว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติชาวมุสลิมจากกลุ่มประเทศ OIC ที่เดินทางเข้าประเทศไทยมากที่สุด คือ ชาวมาเลเซีย ปี 2562 (ก่อนการแพร่ของโควิด-19) มีจำนวนถึง 4,272,584 คน (คิดเป็นร้อยละ 10.7 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด) และปี 2565 ช่วง 10 เดือนแรก (มกราคม-ตุลาคม) มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียจำนวน 1,291,381 คน (ร้อยละ 18.0 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด) รองลงมา ได้แก่ อินโดนีเซีย และซาอุดีอาระเบีย ตามลำดับ

ทั้งนี้ แม้ว่าในปัจจุบันระบบฮาลาลของไทยจะเป็นที่ยอมรับในหลายประเทศของกลุ่มประเทศมุสลิม แต่ไทยยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐานฮาลาลให้ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน โดยต้องศึกษาข้อมูลและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลง ศึกษาความแตกต่างด้านมาตรฐานฮาลาลของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เครื่องหมายฮาลาลของไทยได้รับการยอมรับและน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น ทั้งผู้บริโภคในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างประเทศชาวมุสลิม โดยผู้ประกอบการจะต้องพัฒนาสินค้าอาหารฮาลาล รวมทั้งสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมไปพร้อม ๆ กัน อาทิ ร้านอาหาร โรงแรม และสปา

ผอ. สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า หากไทยสามารถผลักดันการส่งออกอาหารฮาลาลได้เพิ่มขึ้น ขยายตลาดส่งออกเดิม และเพิ่มโอกาสในตลาดใหม่ ๆ ก็จะเป็นการช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งให้อุตสาหกรรมอาหารของไทย รวมทั้งกระจายรายได้ตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการเกษตรซึ่งเป็นผู้ป้อนวัตถุดิบเข้าสู่อุตสาหกรรมอาหารอีกด้วย

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

8 ธันวาคม 2565

² ดัชนีการท่องเที่ยวมุสลิมทั่วโลก (Global Muslim Travel Index: GMTI) ปี 2022 มีจำนวนประเทศที่ถูกจัดอันดับ รวม 138 ประเทศ ซึ่งรวมทั้งประเทศมุสลิมและไม่ใช่มุสลิม

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยระหว่างปี 2560 – 2565 (ม.ค.-ก.ย.)

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐ

ปี	2560	2561	2562	2563	2564	2564 (ม.ค-ก.ย.)	2565 (ม.ค-ก.ย.)
มูลค่าการส่งออกอาหารฮาลาลของไทยไปกลุ่ม OIC	5,682.96	6,063.18	5,439.59	4,022.65	4,188.37	2,843.12	4,681.23
อัตราการขยายตัว (%)	14.54	6.69	-10.28	-26.05	4.12	-8.94	64.65

ที่มา: Global Trade Alas ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า โดยใช้การจัดกลุ่มพิกัดศุลกากรสินค้ากลุ่มอาหารตามสถาบันอาหาร

ตารางที่ 2 สินค้าอาหารฮาลาลของไทยที่มีมูลค่าการส่งออก 10 อันดับแรก ระหว่างปี 2560 - 2564

สินค้า	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)				
	2560	2561	2562	2563	2564
1. ธัญพืช (HS 10)	2,404.50	2,227.58	1,441.73	978.93	1,063.40
2. ของปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลา สัตว์น้ำจำพวกครัสตาเซีย โมลลัสก์ สัตว์น้ำที่ไม่มีกระดูกสันหลังอื่น ๆ หรือแมลง (HS 16)	597.10	701.73	691.65	686.22	619.36
3. น้ำตาลและขนมทำจากน้ำตาล (HS 17)	954.69	1,328.37	1,553.56	713.56	522.53
4. ของปรุงแต่งจากธัญพืช แป้ง สตาร์ช หรือนม ผลิตภัณฑ์อาหารจำพวกพวย (HS 19)	194.88	216.94	238.84	317.23	330.17
5. ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้ (HS 21)	195.54	210.08	256.71	232.62	260.05
6. ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแดง (HS 08)	154.13	145.17	150.17	142.68	221.64
7. น้ำมันมะพร้าว น้ำมันเนื้อในเมล็ดปาล์ม น้ำมันบาบาสสุ และแฟรกชันของน้ำมันดังกล่าว จะทำให้บริสุทธิ์หรือไม่ก็ตาม แต่ต้องไม่ตัดแปลงทางเคมี (HS 1513)	126.12	96.71	59.05	45.41	206.04
8. ของปรุงแต่งทำจากพืชผัก ผลไม้ ลูกนัต หรือจากส่วนอื่นของพืช (HS 20)	242.09	195.86	190.47	185.64	201.08
9. เครื่องดื่ม สุรา น้ำส้มสายชู (HS 22)	128.15	139.29	157.65	124.33	120.77
10. ผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมไมสีเมล็ดธัญพืชขมอลต์ สตาร์ช อินูลิน และกลูเทนจากข้าวสาลี (HS 11)	243.24	318.48	235.53	143.17	119.38
รวม 10 อันดับ	5,240.44	5,580.22	4,975.37	3,569.79	3,664.42
อื่น ๆ	442.52	482.96	464.22	452.86	523.95
รวม	5,682.96	6,063.18	5,439.59	4,022.65	4,188.37

ที่มา: Global Trade Alas ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า โดยใช้การจัดกลุ่มพิกัดศุลกากรสินค้ากลุ่มอาหารตามสถาบันอาหาร

ตารางที่ 3 ตลาดส่งออกอาหารฮาลาลของไทย 10 อันดับแรก (เฉพาะกลุ่มประเทศ OIC) ระหว่างปี 2560 - 2564

ประเทศคู่ค้า	มูลค่าการส่งออก (ล้านเหรียญสหรัฐ)				
	2560	2561	2562	2563	2564
1. มาเลเซีย	911.82	1,113.71	1,050.90	852.73	1,193.57
2. อินโดนีเซีย	1,292.81	1,877.36	1,565.43	1,059.33	885.77
3. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	249.77	207.85	220.67	191.74	228.64
4. อียิปต์	104.63	188.85	165.53	181.77	225.18
5. เยเมน	92.57	112.09	132.86	142.18	165.00
6. ซาอุดีอาระเบีย	204.09	247.98	241.42	216.45	159.25
7. เบนิน	687.40	663.50	414.85	226.44	158.76
8. อิรัก	50.29	23.95	42.45	21.38	136.02
9. แคมeroon	271.98	161.88	222.29	125.95	123.47
10. โกตดิวัวร์	190.03	147.68	78.67	59.42	99.85
รวม 10 อันดับ	4,055.38	4,744.85	4,135.07	3,077.38	3,375.51
อื่น ๆ	1,627.58	1,318.33	1,304.52	945.27	812.86
รวม	5,682.96	6,063.18	5,439.59	4,022.65	4,188.37

ที่มา: Global Trade Alas ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า โดยใช้การจัดกลุ่มพิกัดศุลกากรสินค้ากลุ่มอาหารตามสถาบันอาหาร

ตารางที่ 4 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติชาวมุสลิมจากกลุ่มประเทศ OIC ระหว่างปี 2560 - 2565 (เฉพาะที่มีการจำแนกประเทศในสถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทย ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

หน่วย: คน

ประเทศ	2560	2561	2562	2563	2564	2564 (ม.ค.-ต.ค.)	2565 (ม.ค.-ต.ค.)
1. มาเลเซีย	3,493,112	4,042,998	4,272,584	619,416	5,511	1,555	1,291,381 (+82,947.01)
2. อินโดนีเซีย	594,060	644,479	709,578	99,028	2,577	928	139,083 (+14,887.39)
3. ซาอุดีอาระเบีย	42,610	35,090	30,006	4,125	467	77	76,295 (+98,984.42)
4. บังกลาเทศ	125,580	125,809	136,673	21,806	1,955	292	59,805 (+20,381.16)
5. สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์	199,475	151,137	130,158	7,125	4,061	1,183	51,444 (+4,248.61)
6. คูเวต	80,895	77,365	78,199	10,090	3,733	1,598	37,263 (+2,231.85)
7. ปากีสถาน	76,784	78,256	79,805	12,405	1,182	345	35,690 (+10,244.93)
8. อียิปต์	19,730	18,161	23,722	3,543	610	324	7,346 (+2,167.28)
9. บรูไน	18,249	18,460	15,608	1,574	26	10	3,022 (+30,120.00)
รวม 9 ประเทศ	4,650,495	5,191,755	5,476,333	779,112	20,122	6,312	1,701,329 (+26,853.88)
อื่น ๆ	30,941,483	32,986,439	34,439,918	5,916,728	407,747	99,805	5,462,136 (+5,372.81)
รวมนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด	35,591,978	38,178,194	39,916,251	6,695,840	427,869	106,117	7,163,465 (+6,650.53)

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประมวลผลโดยสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า